

PRAWO ADMINISTRACYJNE – SSP
SEMESTR ZIMOWY ROKU AKADEMICKIEGO 2017/18
ZAJĘCIA 03 z 10 - KONSPEKT

Źródła prawa administracyjnego: źródła prawa w znaczeniu materialnym, formalnym i poznawczym, otwarty i zamknięty katalog źródeł prawa administracyjnego, cechy charakterystyczne źródeł prawa administracyjnego, podział źródeł i omówienie poszczególnych źródeł

- 1) Cechy prawa administracyjnego:
  - a) wielość i różnorodność w sensie składników gatunkowych;
  - b) zagadnienie kodyfikacji;
  - c) większość źródeł pochodzi od samej administracji;
  - d) nie jest jednolite w sensie wyróżnienia go jako działu (gałęzi);
  - e) kwestia prawa miejscowego – obowiązującego nie na terenie całego kraju.

- 2) Badanie źródeł prawa administracyjnego:
  - a) podstawa prawna:
    - ogólna podstawa prawna - norma kompetencyjna,
    - szczególna podstawa prawna – delegacja ustawowa;
  - b) materia normowana (materia, która powinna być normowana np. tylko ustawą);
  - c) walor prawny – czy można nałożyć obowiązek/ przydać uprawnienie;
  - d) promulgacja;
  - e) nomenklatura w kontekście nazewnictwa aktów.

- 3) Rodzaje źródeł prawa administracyjnego:
  - a) Konstytucja - jako akt normatywny najwyższej rangi;
  - b) ustawy;
  - c) umowy międzynarodowe;
  - d) akty stanowione przez administrację naczelną;
  - e) lokalne źródła prawa;
  - f) źródła niezorganizowane.

- 4) Źródła powszechnie obowiązującego prawa w Konstytucji:
  - a) Konstytucja,
  - b) ustawy,
  - c) ratyfikowane umowy międzynarodowe,
  - d) rozporządzenia,
  - e) akty prawa miejscowego.

- 5) Ustawa:
  - a) uchwalana przez Parlament w określonym trybie;
  - b) nie może być sprzeczna z Konstytucją;
  - c) to źródło prawa powszechnie obowiązującego;
  - d) pewne materie mogą być regulowane w formie wyłącznie ustawy;
  - e) warunkiem wejścia w życie jest ogłoszenie w Dzienniku Ustaw RP.

- 6) Umowa międzynarodowa:
- a) teoria monistyczna i dualistyczna;
  - b) *pacta sunt servanda; ius cogens*;
  - c) traktat, umowa, porozumienie;
  - d) ratyfikacja i ogłoszenie umowy międzynarodowej;
  - e) prawo unijne: dyrektywy, rozporządzenia, decyzje, opinie, zalecenia.
- 7) Rozporządzenia z mocą ustawy.
- 8) Rozporządzenia:
- a) klasyczna forma udziału organów wykonawczych w stanowieniu prawa;
  - b) przepisy wykonawcze do ustaw;
  - c) nie zastępują ustaw, a je uzupełniają;
  - d) wymagają upoważnienia w ustawie – szczegółowego, określającego:
    - organ właściwy do wydania rozporządzenia,
    - zakres spraw przekazanych do uregulowania,
    - wytyczne dotyczące treści rozporządzenia;
  - e) mogą je wydawać: Prezydent RP, RM, PRM, ministrowie kierujący określonymi działami AR, przewodniczący określonych w ustawach komitetów, KRRiT;
  - f) nie są to rozporządzenia wydawane przez wojewodę;
  - g) organy upoważnione do wydania rozporządzenia nie mogą tych uprawnień delegować;
  - h) warunkiem wejścia w życie jest ich ogłoszenie w Dz. U. RP;
  - i) rozporządzenie nie może wykraczać poza ramy upoważnienia, ani zmieniać istoty regulacji ustawowej.
- 9) Zarządzenia:
- a) mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjne podległe organowi wydającemu zarządzenie;
  - b) wydawane tylko na podstawie ustawy;
  - c) nie mogą regulować materii zastrzeżonej dla ustawy ani rozporządzenia;
  - d) nie mogą stanowić decyzji dla podmiotów nie powiązanych stosunkiem organizacyjnego podporządkowania;
  - e) wydają je: Prezydent RP, PRM, ministrowie kierujący określonymi działami AR; ponadto poza Konstytucją: centralne organy administracji państwowej, terenowe organy rządowej administracji zespolonej i niezespolonej, organy zakładu administracyjnego.
- 10) Uchwały:
- a) akty normatywne kolegialnych organów administracji publicznej;
  - b) w szczególności uchwały RM, poza Konstytucją: kolegialne centralne organy administracji publicznej, organów JST zaliczane do aktów prawa miejscowego, kolegialnych organów zakładów administracyjnych;
  - c) większość to akty normatywne o charakterze wewnętrznym;
  - d) większość dotyczy spraw nieuregulowanych ustawami, np. sprawy kierownictwa wewnętrznego;
  - e) warunkiem wejścia w życie jest ich ogłoszenie we właściwym publikatorze.

- 11) Regulaminy i statuty:
- a) akty normatywne, w których reguluje się wewnętrzny ustrój i funkcjonowanie jednostek organizacyjnych administracji publicznej (także niepublicznej);
  - b) w zakładach administracyjnych regulują także prawa i obowiązki zakładów administracyjnych.
- 12) Zakład administracyjny:
- a) *zakład administracyjny – jednostka organizacyjna powołana do świadczenia usług niematerialnych na podstawie nawiązanego z użytkownikiem stosunku administracyjnoprawnego;*
  - b) powołanie są do świadczenia usług niematerialnych o charakterze humanistycznym i społecznym
  - c) w doktrynie: zysk nie jest najważniejszy w jego prowadzeniu, ale praktyka pokazuje, że prawa do korzystania z zakładu bywają ograniczane do osób uiszczających odpowiednie opłaty (tutaj mowa o samym uczestnictwie za opłatą, dozwolone są pewne czynności w ramach zakładu za opłatą);
  - d) tworzone przez organy administracji publicznej na podstawie różnej podstawy prawnej i w różnej formie kreującej (tworzącej) – np. utworzenie uczelni w drodze ustawy;
  - e) korzystanie z zakładu ograniczone do członków zakładu;
  - f) może być dobrowolne lub przymusowe (np. szpital chorób zakaźnych);
  - g) między organami a użytkownikami nawiązuje się stosunek administracyjnoprawny z mocy prawa (szkoła) **lub** z decyzji (uczelnia wyższa);
  - h) wraz ze stosunkiem administracyjnym tworzy się władztwo o przebiegu wewnętrznym;
  - i) nie mają osobowości prawnej;
  - j) budżetowana ze SP lub budżetu JST.
- 13) Prawo zakładowe w warunkach uczelni publicznej oraz szkoły publicznej:
- a) **prawo zakładowe** (*sensu stricto*) – grupa norm, która została utworzona i obowiązuje wewnątrz zakładu (o char. powsz. obow., wewn. obow., kierownictwa wewn. – podległość służbowa);
  - b) **prawo zakładowe** (*sensu largo*) – grupa norm, która została utworzona **poza zakładem** (zewnętrzna), ale obowiązuje w zakładzie, np. nadanie I statutu szkoły przez radę gminy;
  - c) **autonomia szkół wyższych** – pojęcie z pogranicza prawa zakładowego.
- 14) Prawo zakładowe w warunkach szkoły publicznej:
- a) szkoła to **klasyczny typ** zakładu publicznego;
  - b) podmiot powstały z przyczyn przedmiotowych (potrzeba nauczania);
  - c) realizuje pulę zadań, których skutecznie nie mogłyby realizować organy JST;
  - d) świadczy usługi niematerialne z zakresu zadań publicznych;
  - e) istotny jest posiadany majątek, ale według doktryny podstawą działania zakładu administracyjnego nie jest majątek;
  - f) występuje władztwo zakładowe o przebiegu wewnętrznym;
  - g) organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna. Samorząd uczniowski, rada rodziców;
  - h) występuje **statut** jako prawo zakładowe *sensu largo/stricto* (I *sensu largo*, kolejne *sensu stricto*) oraz inne akty w tym prawo zakładowe (np. część uchwał).

- 15) Prawo zakładowe w warunkach uczelni publicznej:
- a) uczelnia publiczna – **specyficzna** forma zakładu administracyjnego (występuje jej autonomia, gwarantowana PSW, a więc niezależność, niebędąca typową cechą zakładu administracyjnego);
  - b) występuje: prawo o char. powsz. obow. (uchwała senatu dot. rekrutacji, które dot. osób, które jeszcze nie są studentami) oraz prawo wewn. obow. (np. regulamin studiów, uchwały senatu, zarządzenia rektora i kierowników jednostek organizacyjnych);
  - c) ze względu na **autonomię** nie jest zależna od organu publicznego, ponieważ przysługuje jej **niezależność; organy uczelni** – [zob. pkt 94];
  - d) występuje **statut**;
  - e) ma osobowość prawną.
- 16) Źródła prawa niezorganizowane:
- a) **odesłania i normy pozaprawne** - normy społeczne (np. zasady współżycia społecznego, normy moralno-etyczne, reguły słuszności, normy zwyczajowe, normy obyczajowe), normy wiedzy (np. zasady techniki, zasady sztuki budowlanej, zasady prakseologiczne, przepisy sztuki lekarskiej);
  - b) **zwyczaj** – *pozaprawny nawyk postępowania przestrzegany praktycznie w obrębie danej struktury (jednostki) organizacyjnej administracji, w podobnych sytuacjach i w określonym czasie*;
  - c) **doktryna** - przejawem jest odwoływanie się do literatury przedmiotu w orzecznictwie sądowym;
  - d) **orzecznictwo**.
- 17) Prawo sędziowskie:
- a) w systemie *common law* prawo sędziowskie (*precedens*) to formalnie źródło prawa; w systemie kontynentalnym *civil law* nie zostało ono umieszczone w źródłach prawa, jednak faktycznie do nich należy;
  - b) prawo sędziowskie pojawia się w orzeczeniach sądów, w których sędziowie wypowiadają się co do tekstu prawnego dodając treści ponad to, co już zostało powiedziane – wykraczają poza klasycznie rozumianą wykładnię prawa np. poprzez dostrzeżenie braku słowa w przepisie. Wykładają więc wtedy prawa z punktu widzenia funkcjonalnego, a nie językowego, mając na uwadze wartość normy prawnej a nie literalnie rozumianego przepisu;
  - c) trójpodział prawa wyklucza możliwość prawnego dopuszczenia sądów do tworzenia prawa – sędziowie podlegają ustawom, póki TK nie uzna, że są one niezgodne z Konst.;
  - d) dowodem na zasadność mówienia o prawie sędziowskim jest praca habilitacyjna wydana w tym zakresie, która potwierdza, że prawo sędziowskie, choć nie widzi go Konstytucja – istnieje.

Konspekt został opracowany na podstawie podręczników „Nauka administracji” oraz „Prawo administracyjne” prof. J. Bocia.

Anna Maciąg
Zakład Prawa Administracyjnego
WPAiE UW